

#Θ. 028 / ελληνική τέχνη 188 και 198 αιώνα

5ο μάθημα : Οι Ξενοι και η Ελλάδα

Στο πέμπτο μάθημα θα μας απασχολήσει το ιδιαίτερο φαινόμενο του **Φιλελληνισμού**, που αναντίρροπα επηρέασε με τρόπο καταλυτικό την εξέλιξη της νεοελληνικής ζωγραφικής. Θα εξεταστεί το έργο ξένων καλλιτεχνών που επισκέφθηκαν και εργάστηκαν στην Ελλάδα, που εμπνεύστηκαν από το **ελληνικό τοπίο** και τον **ελληνικό επαναστατικό αγώνα**, αλλά και καλλιτεχνών που δίχως να επισκεφθούν την Ελλάδα συμμετείχαν με το έργο τους στο φιλελληνικό κλίμα της εποχής. Στόχος του μαθήματος είναι αναζητηθούν οι **αιτίες** εμφάνισης των φιλελληνικών κινημάτων, και να εξεταστούν οι **συνθήκες** που ευνόησαν την εξέλιξη του φιλελληνισμού σε ένα **πανευρωπαϊκό φαινόμενο** αλλά και να διαφανεί η ιδιαίτερη επιρροή που άσκησε στις τέχνες και τα γράμματα. Θα επιχειρηθεί επίσης η σύνδεση των καλλιτεχνών που εμπνέονται από την Ελλάδα με τα καλλιτεχνικά κινήματα της εποχής (Ρομαντισμός, Νεοκλασικισμός κ.λπ.), με τις ιστορικές και πολιτικές εξελίξεις της Ευρώπης, αλλά και με το γενικότερο πολιτισμικό κλίμα της εποχής. Πρωτίστο ενδιαφέρον μας θα είναι να αναζητήσουμε τους τρόπους με τους οποίους συνδέονται οι καλλιτεχνικές εκφάνσεις των φιλελλήνων καλλιτεχνών της Ευρώπης με την εξέλιξη της ζωγραφικής του νεοσύστατου ελληνικού κράτους.

καλλιτέχνες

- **Όττο Μάγκνους φον Στάκελμπεργκ** [Otto Magnus von Stackelberg] (1786/7-1837)
- **Καρλ Κράτσαϊζεν** [Karl Krazeisen] (1794-1878)
- **Κάρολος Γουλιέλμος φον Χάιντεκ** ή Χέυντεκ ή Έυδεκ [Karl Wilhelm Freiherr von Heideck - Καρλ Βίλχελμ φον Χάιντεκ] (1788-1861)
- **Πέτερ φον Ες** [Peter von Hess] (1792 - 1871)
- **Φρίντριχ φον Γκέρτνερ** [Friedrich Wilhelm von Gärtner] (1791-1847)
- **Λούντβιχ φαν Σβαντχάλερ** [Ludwig Michael Schwanthaler] (1802-1848)
- **Καρλ Ρότμαν** [Carl Rottmann] (1797 – 1850)
- **Λούντβιχ Λάνγκε** [Ludwig Lange] (1808 - 1868)
- **Φέρντιναντ Στάντεμαν** [Ferdinand Stademann] (1791-1872)
- **Λέο φον Κλέντσε** [Leo von Klenze] (1784-1864)

- **Φραγκίσκος Πίτζε** [Francesco Pige] (1822-1862)
- **Πιερ Μπονιρότ** [Pierre Bonirote] (1811 – 1891)
- **Ραφαήλ Τσέκολι** (Τσέκολης) [Raffaello Ceccoli] (π. 1800-β΄μισό 19ου αι.)
- **Λουδοβίκος Θείρσιος** [Ludwig Thiersch] (1825-1909)
- **Χριστιανός Ζίγκελ** [Christian Siegel] (1808-1883)
- **Βικέντιος Λάντσα** [Vicenzo Lanza] (1822–1902)

ενδεικτική βιβλιογραφία

Γενικά εγχειρίδια

- ♦ Γιοφύλλης, Φ. (1962). Ιστορία της νεοελληνικής τέχνης: (ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτηριστικής, αρχιτεκτονικής και διακοσμητικής) : 1821-1941. Αθήνα: Το Ελληνικό Βιβλίο.
- ♦ Κωτίδης, Α. (1995). Ζωγραφική 19ου αιώνα. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.
- ♦ Λυδάκης, Σ. (1988). Οι Έλληνες ζωγράφοι. Αθήνα: Μέλισσα.τ. 3. Η ιστορία της νεοελληνικής ζωγραφικής (16ος-20ος αιώνας).
- ♦ Σπητέρης, Τ. Π. (1979). Τρεις αιώνες νεοελληνικής τέχνης, 1660-1967. [Αθήνα]: Εκδοτ. Οργανισμός Πάπυρος.

Εξειδικευμένα έργα

- Bayerisches Nationalmuseum., Baumstark, R., & Buttler, A. v. (1999). *Das neue Hellas: Griechen und Bayern zur Zeit Ludwigs I.* München: Hirmer.
- Glyptothek Munchen, Klenze, L., & Frese, P. (1986). Ein griechischer Traum, Leo von Klenze, der Archäologe: Ausstellung vom 6. Dezember 1985-9. Februar 1986, Glyptothek Munchen. München: Staatliche Antikensammlungen und Glyptothek.
- Κασιμάτη, Μ. Ζ. (2000). *Αθήνα-Μόναχο: τέχνη και πολιτισμός στη νέα Ελλάδα.* Αθήνα: Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου.
- Κούρια, Α., & Ίδρυμα Παναγιώτη & Έφης Μιχελή. (2016). Η Ελλάδα στην περιηγητική εικονογραφία 15ος-19ος αιώνας: ταυτότητες, ετερότητες, μεταμορφώσεις. Αθήνα: Ίδρυμα Παναγιώτη & Έφης Μιχελή.
- Μπίκα, Σ. Α. (2013). Τα έργα των ιταλών ζωγράφων Lipparini και Marsigli στα πλαίσια του ευρωπαϊκού φιλελληνισμού κατά την επανάσταση του 1821. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.
- Παπαγεωργίου-Βενετάς, Α. (2000). Ο Leo Van Klenze στην Ελλάδα: τεκμήρια για την νεοελληνική ιστοριογραφία. Αθήνα: Οδυσσέας.

- Παπανικολάου, Μ. (1995). Φιλελληνισμός και Πολιτική στην τέχνη του 19ου αιώνα. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας.
- Παπανικολάου, Μ., & Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία. (2007). *Οι τοιχογραφίες του Μεγάρου της Βουλής*. Αθήνα: Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.
- Τσιγκάκου, Φ., & Runciman, S. (1981). Ανακαλύπτοντας την Ελλάδα: ζωγράφοι και περιηγητές του 19ου αιώνα. Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών.

Που μπορώ να δω έργα των ξένων ζωγράφων που εργάστηκαν στην Ελλάδα στο διαδίκτυο;

<https://www.benaki.gr>

<http://www.nationalgallery.gr/el>

<http://www.nhmuseum.gr/>

<https://www.lifo.gr/team/pinakothiki/56395>

<https://www.averoffmuseum.gr/>

<http://www.leventisgallery.org/explore-the-aglc/collections>

<https://www.pinakothek.de/sammlung/rundgang-neue-pinakothek>

<https://www.bildindex.de/>

<http://el.travelogues.gr/>

Δείτε την εξαιρετική εκπαιδευτική εφαρμογή του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου “Φιλελληνισμός και Φιλέλληνες στα χρόνια της Ελληνικής επανάστασης” στο διπλανό σύνδεσμο:

